

Budgetunderlag 2023

Utbildningsnämnden

Kalmar kommun

Utbildningsnämnden

Strategiska framtidsfrågor

Utbildningsnämnden ansvarar för kommunens verksamhet inom förskola och fritidshem samt det offentliga skolväsendet för barn och ungdomar (förskoleklass, grundskola och särskola). Inom utbildningsnämndens ansvarsområde finns 18 förskolor och 16 grundskolor. Nämnden har även tillsynsansvar för fristående förskolor i kommunen. Förvaltningens främsta strategiska framtidsfrågor som behandlas i denna handling är:

- Utveckling av barn och elevantal samt lokalbehov
- Personalrekrytering
- Framtida lärarbrist som kan driva på löneutvecklingen

Utveckling av barn- och elevantal samt lokalbehov

Antalet förskolebarn ser ut att bli relativt oförändrat fram till 2022, därefter ses en ökning enligt befolkningsprognosen. Variationen mellan olika områden är stor. Vissa områden får färre eller oförändrat antal barn och andra får en stor ökning. Det blir därmed en hel del omflyttningar av behovet, vilket kommer att påverka lokal- och personalplanering. Ökning av antalet elever i grundskolan fortsätter. Utmaningen blir att möta ökningen och bygga ut verksamheten i rätt område och i rätt tid.

Personalrekrytering

Övergripande handlar det om att vara en attraktiv arbetsgivare. Det innebär god arbetsmiljö och scheman, heltid som norm, arbetskläder, personlig Ipad, bra löner, gynnsam löneutveckling och karriärmöjligheter med mera.

Enligt befolkningsprognosen kommer barn- och elevantalet att öka under planeringsperioden, vilket föranleder ett rekryteringsbehov. Utmaningen blir även fortsatt att omfördela personal mellan befintliga förskolor, som får färre barn, till växande eller nya förskolor/förskoleavdelningar. Inom grundskolan har rekryteringen ytterligare en dimension då lärarna inte bara ska vara behöriga lärare, de ska även vara behöriga i de ämnen och årskurser de ska undervisa i.

På längre sikt ses två stora utmaningar i den ekonomiska planeringen, dessa hänger samman med personalrekryteringen och kommande barn- och elevökning. Under senare delen av 20-talet beräknas förvaltningen att ha stor lärarbrist, främst i grundskolan. Bedömningen är att bristen kommer att driva på löneutvecklingen. Den andra utmaningen – också på grund av lärarbristen – handlar om att organisera arbetet för att bedriva undervisning med behöriga lärare trots brist på sådana. Detta kan innebära ombyggnationer i lokaler i högre utsträckning än hittills för att skapa förutsättningar för undervisningen.

Förskola

Prognos antal barn

Barn och elevförändringar	Budget 2021	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Skillnad 2021-2024
Verksamhet						
Förskola	3 492	3 429	3 443	3 511	3 593	164

Uppdaterad tabell kommer senare!

Tabellen visar barn från Kalmar kommun, d.v.s. de barn som utbildningsnämndens budgetram bygger på.

Den nya befolkningsprognosen för hela Kalmar kommun 2023 - 2033 visar på ökning av antal barn i förskoleålder med ett snitt på ca XX barn per år, totalt ca XX barn under perioden. Delområdesprognosen för befolkningen kommer i maj, så i nästa uppföljning kan säkrare antaganden göras.

Variationen mellan olika områden är stor. De stora tillväxtområdena är norra Kalmar, området runt Lindöskolan och Oxhagen. Detta hänger samman med det bostadsbyggande som nu sker. Det betyder att vissa områden får färre eller oförändrat antal barn och andra får en kraftig ökning. Det blir därmed fortsättningsvis en hel del omflyttningar av behovet, vilket kommer att påverka lokal- och personalplanering.

Personal

I en ökande konkurrens med andra arbetsgivare arbetar utbildningsförvaltningen strategiskt för att kunna rekrytera behöriga medarbetare. Marknadsföring mot framtida medarbetare sker på flera sätt. Utbildningsförvaltningen samarbetar bland annat med Linnéuniversitetets lärarutbildningar. Förvaltningen deltar vid olika rekryteringsmässor, i den mån det är möjligt.

Övergripande handlar det om att vara en attraktiv arbetsgivare. Det innebär god arbetsmiljö och scheman, heltid som norm, arbetskläder, personlig iPad, bra löner, gynnsam löneutveckling och karriärmöjligheter med mera.

Enligt befolkningsprognosen kommer barnantalet att öka under planeringsperioden, vilket föranleder ett rekryteringsbehov. Nya bostadsområden, med inflyttning av barnfamiljer, växer fram i olika delar av kommunen. Utmaningen blir även fortsatt att omfördela personal mellan befintliga förskolor, som får färre barn, till växande eller nya förskolor/förskoleavdelningar.

Under perioden 2023 fram till och med 2024 beräknas 37 medarbetare inom förskoleverksamheten att gå i pension om de väljer pensionsålder 65 år.

Grundskola inklusive förskoleklass samt fritidshem

Prognos antal elever

Barn och elevförändringar	Budget 2021	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Skillnad 2021-2024
Verksamhet						
Förskoleklass	759	742	760	737	720	-22
Lågstadiet	2 257	2 267	2 306	2 326	2 334	67
Mellanstadiet	2 135	2 153	2 207	2 250	2 310	157
Högstadiet	2 064	2 087	2 161	2 235	2 278	191
Totalt	7 215	7 249	7 434	7 548	7 642	393

NY, uppdaterad tabell kommer senare!

Tabellerna visar elever från Kalmar kommun, d.v.s. de elever som utbildningsnämndens budgetram bygger på.

Ökning av antalet elever i grundskolan fortsätter. Under perioden ökar det totala antalet elever med ca XX i utbildningsnämndens område. Den nya befolkningsprognosen för hela Kalmar kommun 2022-2031 visar på en ökning av antal elever i grundskolan med drygt XX elever.

Den kraftiga elevökningen kommer att ställa nya krav på lokaler, personal, kost, administration med mera. De stora utmaningarna för Kalmar kommun kommer då att vara dels att rekrytera lärare, dels att tillgodose behovet av ytterligare skollokaler i områden med tillväxt.

Barn och elevförändringar	Budget 2021	Prognos 2021	Prognos 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Skillnad 2021-2024
Verksamhet						
Fritidshem	3 117	2 953	3 015	3 038	3 067	114

NY, uppdaterad tabell kommer senare!

I förhållande till ökningen av antalet elever i grundskolan så är ökningen av barn på fritidshemmen måttlig. Bland de yngre eleverna har de flesta en plats på fritids. Bland de äldre eleverna ser vi en trend att dessa lämnar fritids allt tidigare, dvs säger upp sin plats. Prognossiffrorna har de senaste åren legat för högt och har i ovanstående tabell ytterligare skruvats ner.

Personal

I en ökande konkurrens med andra arbetsgivare arbetar utbildningsförvaltningen strategiskt för att kunna rekrytera behöriga lärare. Marknadsföring mot framtida medarbetare sker på flera sätt, bland annat genom samarbete med Linnéuniversitetets lärarutbildningar. Den verksamhetsintegrerade profilen (VI), där studenten ingår ett arbetslag med lärare och vistas på utvalda grundskolor i Kalmar kommun, ger goda möjligheter för studenter till anställning i kommunen efter avslutad utbildning.

Utbildningsnämnden står inför stora utmaningar med att rekrytera behörig personal, då det finns ett ökat behov på grund av ökande elevantal och pensionsavgångar med mera.

Under perioden 2023 fram till och med 2024 beräknas 46 medarbetare inom grundskoleverksamheten att gå i pension om de väljer pensionsålder 65 år.

Inom grundskolan har rekryteringen ytterligare en dimension då lärarna inte bara ska vara behöriga lärare, de ska även vara behöriga i de ämnen och årskurser de ska undervisa i. I detta ligger en risk, om det inte finns behörig personal, alternativt inte tillräckligt många behöriga söker tjänster i Kalmar kommun, utmanas kvaliteten på undervisningen vilket kan resultera i lägre måluppfyllelse hos eleverna. Inom vissa ämnen/områden finns det god tillgång på behöriga lärare, inom andra ämnen sämre. Här finns en satsning där arbetsgivaren ger möjlighet till vidareutbildning inom de ämnen det råder brist på behöriga lärare.

Nationella prognoser och även egna beräkningar indikerar på ökande lärarbrist under de kommande åren, Kalmar är inget undantag. Vi planerar för en arbetsorganisation som ska vara väl förberedd på kommande lärarbrist. En del i det arbetet är att pröva metoder med ny arbetsorganisation där lärare arbetar med biträdande lärare.

Övergripande handlar det om att vara en attraktiv arbetsgivare. Det innebär god arbetsmiljö och scheman, heltid som norm, bra löner, gynnsam löneutveckling och karriärmöjligheter.

Åtgärdsplaner

Enhet med underskott i resultatutjämningsfonden ska ansvarig rektor upprätta ekonomiska åtgärdsprogram för att hämta hem sitt underskott på 1- 3 års sikt. I dagsläget finns det två enheter med åtgärdsprogram. Dialog förs kontinuerligt mellan förvaltningen och de berörda hur ekonomisk balans ska åstadkommas.

Statsbidrag

Den reform som Skolverket genomfört senaste åren innebär att statsbidraget Likvärdig skola numer finansierar en rad olika satsningar, vilka tidigare hanterats via enskilt riktade statsbidrag. Exempel på sådana satsningar är lågstadiesatsningen och fokustid/läxhjälp, med flera. Det riktade statsbidraget för Läxhjälp (fokustid) är fortfarande sökbart, dock har detta endast beviljats Kalmar kommun sporadiskt under de senaste åren, vilket beror på att Skolverket prioriterat de huvudmän med låg andel elever som förväntas bli behöriga till gymnasieskolan. Omstruktureringen har också medfört en minskning i tilldelning med ca 20% för varje statsbidrag som flyttats över till Likvärdig skola, då fördelningen inte länge görs proportionerligt utifrån kommunernas elevantal utan baseras på socioekonomiska bakgrundsfaktorer. Grundskolorna gynnas likväl fortsättningsvis ekonomiskt av statsbidragen.

Långsiktig ekonomisk planering

På längre sikt ses två stora utmaningar i den ekonomiska planeringen, dessa hänger samman med kompetensförsörjning och kommande barn- och elevökning. Beräkningar visar att under senare delen av 20-talet kommer förvaltningen att ha stor lärarbrist, främst i grundskolan. Bedömningen är att bristen kommer att driva på löneutvecklingen för lärare vilket i sin tur kommer att resultera i ett högre kostnadsläge för utbildningsförvaltningen. Den andra utmaningen - också på grund av lärarbristen - handlar om arbetsorganisation och att utveckla nya former för att bedriva undervisning med behöriga lärare trots brist på sådana. Detta kan innebära ombyggnationer i lokaler i högre utsträckning än hittills för att skapa förutsättningar för undervisningen.

En stor del av befolkningsökningen kommer att ske i norra Kalmar där en helt ny stadsdel växer upp. Redan nu sker snabb inflyttning i nya bostäder på Snurrom och på Karlssons äng. Avsevärt fler bostäder planeras i området och om några år kommer både en ny förskolan och en ny grundskola att behövas här. Arbetet med den nya skolan har intensifierats under 2022 och vi går nu fram med investeringsäskande inom perioden 2023-2025 då vi ser att skolan

behöver finnas på plats inför hösten 2025. Skolan har fått namnet Vimpeltorpsskolan och den kommer att byggas ut etappvis, vi börjar med skola från förskoleklass till åk 6. Skolan0 behöver redan från början kök, matsal, sporthall, specialsalar med mera utöver de vanliga klassrummen, vilket initialt innebär höga kostnader.

Kommunens förskolor och grundskolor är i dag i stort sett fullt utnyttjade (undantag för helt nya förskolor som ännu inte har fyllts på) och utmaningen blir att möta ökningen och bygga ut verksamheten i rätt område och i rätt tid. Lokalförsörjning och investeringar måste också ha ett längre perspektiv än den ekonomiska planeringsperioden på bara tre år.

Eventuella äskanden driftbudget

Utbildningsnämnden bedömer att 2023 förutsätter att justering av driftbudgeten för förändringar i barn- och elevantal görs enligt rutin för kommande planeringsperiod. Behovet beskrivs i följande tabell utifrån nuvarande befolkningsprognos och resursfördelningssystemets rutiner.

Beloppen för 2021 är beräknade i den nivå som gäller för 2021. Beloppen för 2022 och framåt är uppräknade till 2021 års lönenivå.

Ny uppdaterad tabell kommer senare, den demografiska förändringen med motsvarande belopp i kolumnen för 2023 är det vi i nuläget vet.

Justering av driftbudget pga ändrat barn- och elevantal 2021-2024, tkr	2021	2022	2023	2024	Ackumulerat
Förskola	-5 733	-4 753	6 596	7 954	4 064
Fritidshem	-4 592	-3 162	713	899	-6 142
Förskoleklass	-1 003	61	-1 403	-1 037	-3 382
Grundskola lågstadium	650	3 528	1 440	576	6 194
Grundskola mellanstadium	1 080	4 824	2 881	4 020	12 805
Grundskola högstadium	1 518	6 790	5 180	3 010	16 498
Totalt	-8 080	7 288	15 407	15 422	30 037

Därutöver äskar utbildningsförvaltningen även medel för följande satsningar:

Äskande driftbudget

Rangordning	Belopp (tkr)	Årligt eller tidsbegränsat	Titel	Nödvärdigt eller önskvärt	Orsak (t.ex. volymökning, ambition om högre kvalitet, lagkrav)	Beskrivning
1	6 000	Årligt	Förstärkning elevhälsan	Nödvärdigt	kvalitetesåtgärd	Trygghetsarbete
2	1 500	Årligt	Kompetensförsörjning	Nödvärdigt	kvalitetesåtgärd	Säkerställande av lärarbehörighet
3	1 000	Årligt	Särskilda undervisningsgrupper	Nödvärdigt	kvalitetesåtgärd	Organisering av stöd till elever av särskilt stöd
4						
5						
Summa	8 500					

Förstärkning av elevhälsan

Sedan ett antal år tillbaka har vi ett pågående utvecklingsarbete som syftar till att förstärka barn- och elevhälsan inom Kalmar kommun. Detta arbete har resulterat i följande satsningar:

- Säkerställande av tillgång till specialpedagoger på samtliga enheter

- Personalförstärkningar genom fler kuratorer
- Förstärkning av elevhälsan genom ett mobilt elevhälsoteam som kan ge stöd och förstärkning vid behov.
- Tillsammans för barnen, ett närmare samarbete mellan socialtjänsten och utbildningsförvaltningen med regelbunden närvaro på skolorna.

Genom dessa satsningar vill vi ge skolorna ännu bättre förutsättningar för att möta barn och elever i behov av särskilt stöd, undanröja hinder för lärandet samt stärka stödet till socialt utsatta barn och elever.

För att än bättre möta våra utmaningar och behov för att säkerställa trygghet och studiero ska vi fortsätta satsningar på elevhälsan genom ytterligare förstärkning av elevhälsan i stort och med särskilt fokus på elevhälsoteamet och fler skolpsykologer. En sådan förstärkning medför ökade personalkostnader på 6,0 mnkr årligen.

Utbildningspaket

Kalmar kommun tillhör de tio kommuner som har allra bäst lärarbehörighet i riket. Trots detta ser vi stora framtida utmaningar och brist inom en del kompetenser. Utifrån arbetsmarknadsprognoser och statistik om antagningar till lärarutbildningar, är det svårt att endast förlita sig på att framtida kompetensbehov kommer kunna rekryteras externt. Med detta som utgångsläge vill nämnden öka ansträngningarna – genom riktade vidareutbildningsinsatser inom bristkompetenser för befintliga medarbetare. Detta för att säkerställa att eleverna får undervisning och vid behov särskilt stöd av behöriga och legitimerade lärare. Beräknad kostnad för insatsen är 1,5 mnkr årligen. Satsningen är fullt utbyggd år 2024. För år 2023 är beräknad kostnad 0,75 mnkr.

Organisering av stöd till elever i behov av särskilt stöd

En plan finns framtagen för framtida organisering av särskilda undervisningsgrupper i kommunen för att än bättre möta elever i behov av särskilt stöd och elever med stora sociala behov. Vi vill ge skolorna än bättre förutsättningarna för att starta de planerade undervisningsgrupperna genom riktade medel för lokalanpassningar, kompetensutveckling samt samordningsresurs. Beräknad kostnad för insatsen är 1,0 mnkr årligen.

Behov investeringsbudget

Den snabba befolkningsutvecklingen i Kalmar ställer stora krav på utbyggnad av både skola och förskola. Kommunens befolkning beräknas vara ca 78 000 invånare 2030. Förutsättningarna i varje enskilt bostadsområde förändras snabbt, nya bostadsprojekt planeras, och beredskap behövs för att kunna möta nya behov. Fram till år 2030 ökar antalet förskolebarn med XX vilket motsvarar XX nya förskoleavdelningar. Antalet elever i grundskolan ökar ännu mer, XX, vilket motsvarar XX tillkommande klasser.

Kommunens förskolor och grundskolor är i dag i stort sett fullt utnyttjade och utmaningen blir att möta ökningen och bygga ut verksamheten i rätt område i rätt tid. Lokalförsörjning och investeringar måste också ha ett längre perspektiv än den ekonomiska planeringsperioden på bara tre år. Vid ingången till år 2022 hade sju förskoleavdelningar sin verksamhet i paviljonger med korta och dyra hyreskontrakt. Dessa fasas relativt enkelt ut när nya förskolor byggs.

De demografiska förändringarna i kommunen som helhet ger en indikation på hur mycket som behöver byggas ut totalt sett. Till detta kommer geografiska förändringar, d.v.s. vissa områden växer kraftigt, vilket gör att behovet av grundskola och förskola ökar just där.

Områden i Kalmar där investeringar kommer att genomföras de närmaste åren för att möta behov av förändringar i demografi/bostadsbyggande (undantag Djurängen som är aktuell på grund av en försäljning):

- Norra Kalmar: I Snurrom/Norra Vimpeltorpet är under snabb uppbyggnad. Till detta kommer Karlssons äng där de första bostäderna har fått inflyttning och fler tomter säljs. Etapp 2 håller på att planeras och denna etapp sträcker sig från 2023 fram till 2027, totalt ca 2 300 nya bostäder planeras i denna etapp. I området finns för närvarande två förskolor som båda är fullbelagda. Eleverna i området tillhör idag Funkaboskolan. Elevantalet växer dock snabbt och till läsårsstarten 2025/2026 kommer Funkaboskolan ha svårt att ta emot alla elever. Planeringen för ny förskola, Förskolan Värnsnäs, har påbörjats och behovet är att denna öppnar inför hösten 2024. Områdets skola, Vimpeltorpsskolan, har börjat projekteras och behovet är att denna tar emot elever höstterminen 2025.

- Oxhagsområdet med Linnestaden kommer att ha minst 700 – 800 nya bostäder i framtiden. Befintlig förskola (Topasen) kommer att rivras (reinvestering) under 2022 och i samband med nybyggnation utökas antal avdelningar. Under byggtiden kommer förskolan ha verksamhet i paviljonger på Skälby.

- I Djurängen har fastigheten som förskola bedrivs i sålts och detta medför att förskolan som ligger i anslutning till Djurängsskolan kommer att byggas ut i motsvarande omfattning.

Kommande planeringsperiod innebär ett ökat behov av så väl re- som nyinvestering inom bl a IT, inommiljö och utemiljö för våra grundskolor och förskolor. Detta ger anledning till en utökning av nuvarande investeringsbudget med 2,4 mnkr till 10,0 mnkr, från och med 2023.

Budgetunderlag INVESTERINGAR

Specifikation	belopp i tkr	2023	2024	2025
Beslutade <u>ej ramjusterande</u> investeringsmedel för inventarier och dylikt	Nivå enl föregående beslutad VP			
Förändring av beslutade <u>ej ramjusterande</u> investeringsmedel för inventarier och dylikt. Beskriv i textrutan (Hypergene) förändringen	Önskad förändring av tidigare beslutad nivå	2,4	2,4	
Nya investeringsbehov <u>ej ramjusterande</u> investeringsmedel för inventarier och dylikt. Beskriv i textrutan (Hypergene) om nivån är förändrad jämfört med tidigare år.	Önskad nivå år 2025			10,0

Beslutade lokalprojekt och nya behov

Obs, Tabellen innehåller även om- och tillbyggnad av kök. Beslutas av Servicenämnden.

BESLUTADE PROJEKT 2021 - 2023 (KF dec 2021)	Kommentar
Topasen nybyggnad förskola 8 avd	Hänger samman med planerat bostadsbyggande. Förstudie pågår. Färdigställande januari 2024.
Kalmarsundsskolan hus 01, omb till F-6 skola	Prel färdigställande juni 2024
Djurängens förskola, tillbyggnad 4 avd	Initieras av försäljning av Rapsen 2. Färdigt kvartal 2 2023, försenat pga förnyad offertförfrågan. Medel beviljade på extra Planutskott och projekt påbörjat.
Lindsdalskolan tillbyggnad matsal och ombyggnad av serveringslinje	Pågår.

EJ BESLUTADE PROJEKT (Nya) AKTUELL PLANERINGSPERIOD 2023-2025	Kommentar
Falkenbergsskolan, ombyggnad av kök	Äskar medel i perioden 2023-2025. Förstudie är uppstartad
Falkenbergsskolan, tillbyggnad matsal	Äskar medel i perioden 2023-2025. Förstudie är uppstartad
Kalmarsundsskolan hus 03, omb till förskola 4 avd	Äskar medel i perioden 2023-2025
Vimpeltorpsskolan med Sporthall och matsal etc. F-6 (F-9 på sikt)	Äskar medel i perioden 2023-2025. Bedömning är att behov finns redan 2024, men absolut senast inför ht 2025.
Förskola Värnsnäs, 8 avd	Äskar medel i perioden 2023-2025, bör stå färdig senast 2024.
Kalmarsundsskolan, omb kök/matsal	Äskar medel i perioden 2023-2025.
Falkenbergsskolan, multiarena	Äskar medel i perioden 2023-2025.
Telemarken, plan 3. Idag tom yta som ska byggas om till skollokaler. 698 m2. Färdigt till juni 2023.	Äskar medel i perioden 2023-2025.
Kalmarsundsskolan Hus 04 anpassning till OB-omsorg, påbörjas ht 2023, färdigt 2024	Äskar medel i perioden 2023-2025.

EJ BESLUTADE PROJEKT (Nya) KOMMANDE PLANERINGSPERIOD 2024-2026	Kommentar
Tillbyggnad FSK Torsbäcken 2.-avd. Rockneby	Ev. investeringsmedel äskas nästa perioden 2024-2026 som tidigast.
Trekanten förskola 6 avd, nybyggnad	Reinvestering av befintlig förskola, initieras av nytt bostadsområde som inkluderar en förskola. Flyttas fram till nästa period 2024-2026.
Silverbacksskolan/Kroggården, omb/nybyggnad förskola	Reinvestering. Utgår tillsvdare
Lindsdal. Sjöängens förskola	Reinvestering. Utgår tillsvdare
Södra staden/Rinkabyholm, förskola	Flyttas fram till nästa period 2024-2026
Förskola i Oxhagen på annan plats, 4-6 avd ?	Hänger samman med planerat bostadsbyggande, lite oklart läge om detaljplan för förskolan. Framflyttat till 2024-2026.

Jämställdhetsperspektiv på framtidsfrågor, äskanden och behov

Vad gäller jämställdhetsperspektivet har tre tjänstepersoner från förvaltningskontoret deltagit i Kvinnolobbyns utbildning kring jämställd budgetering. I utbildningen deltog representanter från alla kommunens förvaltningar, bolag, förbund samt Länsstyrelsen. Utbildningen är en del av arbetet till att säkra en jämställdhetsintegrerad verksamhet senast 2024. En översyn kring Utbildningsnämndens arbete sett ur jämställdhetsperspektivet, har efter genomförd utbildning påbörjats. Detta arbete kommer fortlöpa fram till 2024.

UTKAST